

An aerial, black and white photograph of a rural landscape. The terrain is a complex mosaic of agricultural fields, some of which are divided into smaller, irregular plots. Darker, denser areas represent forests or wooded land. A thin, light-colored line, likely a road or path, winds through the landscape, particularly visible in the lower-left quadrant. The overall pattern is one of a patchwork or quilted landscape.

NEJKRÁSNEJŠÍ HUMNA

Jabloňový sad

Akátový háj

ZAMYŠLENÍ

Co vlastně nabízí údolí obce Šarovy?

Proč se zde usídlili před staletími naši předci?

Co je sem táhlo a lákalo?

... snad malebnost, snad potůček Březnice, snad svažité louky ...

... každý by si zde i dnes našel svoje místo. A třeba i prostor pro postavení domu, zasažení stromu, založení rodiny.

Zbýl zde odkaz minulých generací. Ten je třeba ctít, uznávat, respektovat a udržovat. Přece jen nám naši předci zanechali mnoho, ať už tím myslíme tvrz z 13. století nebo staré ovocné sady. Na člověka zde dýchá atmosféra a klid venkova. Zároveň jej ohlušuje provoz a rychlost, kterou s sebou přinesla nová doba. Původní zemědělské obyvatelstvo zmizelo a s ním i hospodaření s krajinnými elementy.

Šarovy jsou místem pro život. Záleží jen na nás, zda jejich krajinu budeme obývat a kultivovat, nebo ji necháme s rukama za zády trouchnivět.

Ing. Julie Horká

HRA NA STAROSTU

Hru téměř divadelní, prázdnou anebo snad absurdní rozehrál místní ochotnický spolek.

Staronové zastupitelstvo, které dvě volební období nejevilo známku jakéhokoli koncepčního myšlení, těsně před volbami proklamovalo změnu. Vše bylo doposud špatně, po volbách bude vše jinak!? Rok a půl jsme čekali na zásadní rozhodnutí, na to, jak to vlastně myslí, co se bude dít v tomto údolí. Na podzim před vánocemi již mnohé naznačil emotivně až pateticky recitovaný text starosty.

Zveřejnění rozpočtu vše rozklíčovalo!

Budeme si hrát!!!

Populisticky spravedlivé rozdělení peněz na všechny ty hrátky zajistí starostovi pohodové nic nedělání možná až do důchodu. Takový je výsledek urputného hledání náplně činnosti zastupitelů, starosty a nakonec i občanů, kteří byli vyzýváni k předkládání podnětů ...

Toto tragikomické vyústění hraničící s hloupostí bylo umocněno doplněním rozpočtu na rok 2012 nemalou částkou (297 000,- Kč) z rezerv či úspor. Šarovy tak nemají vyrovnaný rozpočet, jsou v deficitu. Peníze, které každé rozumné vedení obce promyšleně investuje, se na Šarovech jen tak rozfrkají.

Myslíme si, že toto je zásadní nezodpovědnost (sprostota), kterou si tato nekonceptně arogantní parta dovolila vůči občanům. Finanční rezervy, kterými obec disponuje, mají generovat další peníze. Starosta se má starat o zajištění peněz, které vykompenzují to, co odčerpá jeho plat. Na Šarovech je ovšem nastolena zcela jiná morálka: vyčuranost a buranství peněz.

Mysleli jsme, že by se mohlo začít s retardací silnice, výsadbou stromů u mlýna a kapličky, s přesunutím kříže podle studie architekta Milana Šušky, s rekonstrukcí rozpadajících se šaten ... Že by se mohly začít realizovat naučné stezky inspirované zahradní architektkou Julií Horkou, a to třeba zprůchodněním cesty kolem Strojilového přes čerťák podél Bernatíkovy oskeruše v dolinkách, k Bařínákově kotovicové stodole u Drahovice. Nebo na druhou stranu ke skale nahorů podél Peškovy louky (sadu), kde by mohl být obecní jabloňový sad a vedle třeba obecní akátový les, pokud by paní Eva Pešková tyto pozemky obci prodala ... Mysleli jsme, že workshop byl především názornou ukázkou koncepčního myšlení, které je již delší čas názorně dokládáno činností občanského sdružení Jinákrajina. Že vesnice nejsou jen domky u silnice, dětské hřiště u hospody, hrad bez hradu, tradice bez kořenů, kořeny bez půdy ...

Podivně poměšštěná neinvenční pakultura naplňuje místní údolí, hlavy zastupitelů, starosty a přeneseně dál zatemňuje mysl místních obyvatel.

A ještě mě napadá.

Co je uvnitř pinponkového míčku?

Občanské sdružení Jinákrajina, Jan Ambrůz
www.jinakrajina.eu

WORKSHOP „KRAJINA VESNICE“ V OBCI ŠAROVY 13.-16. 10. 2011 „ZA DOBROTU NA ŽOBROTU“

Myšlienka usporiadať workshop pre študentov Fakulty architektúry a Fakulty výtvarných umení VUT Brno vznikla vďaka zaangažovanosti akademického sochára Jana Ambrůza, profesora FAVU a architekta Jana Horkého. Sochár Ambrůz, zakladateľ občianskeho združenia „jinákrajina“, sa pokúša o rôzne aktivity vo svojom rodnom kraji. Vybudovali tu krížovú cestu, skulptúry v krajine, kaplnku a zasadili množstvo stromov, čo v obci vyvolalo nevôľu. Niektoré počiny sa vymykajú pochopeniu miestnych a averzia vyústila až k odstráneniu „načierno“ vysadenej aleje líp na verejných pozemkoch obce. Náklady na výrub boli poslané na preplatenie občianskemu združeniu, ktoré ich vysadilo. Workshop bol teda zameraný na problémy obce, na študentov, ale v neposlednej rade i na miestnych obyvateľov.

PRÍPRAVA

Pred workshopom bolo potrebné zabezpečiť výkresové podklady. Obec v zastúpení starostu poskytla spoločenskú súlu pri miestnej hospode, finančne podporila stravovanie, ktoré spolu s ubytovaním vyriešila rodina Ambrůzova a rodina architekta Del Maschio vo vlastnom dome a kuchyni. Cestovné študentom architektúry preplatila fakulta. Občania boli v predstihu informovaní o pripravenom workshopu prostredníctvom anketových letákov. Chceli sme dostať ich reakcie, aby sami definovali, čo si v obci cenia, a ktoré problémy ich v každodennom živote trápia. Pýtali sme sa: čo by nám, ako návštevníkom, ukázali, čo radšej skryli, na farbu, ktorá reprezentuje Šarovy, ku ktorým miestam v obci majú najvrúcnejší vzťah a prečo, ktoré miesta v obci by si zaslúžili úpravu a akú alebo čo im v obci chýba. Odozva bola slabá, ale dobre poslúžila pre lepšie pochopenie obce.

PRIEBEH

ŠTVRTOK V prvý deň sa študenti samostatne dostavili na jasne definované miesta stretnutia: „hospoda u zastávky v Šarovech“. Oboznámili sme sa s územným plánom a absolvovali prehliadku obce, priestorov a objektov k riešeniu. Výstupali sme okolo skulptúry „Kuk“ od Ambrúza na hrebeň a späť do dediny po novej krížovej ceste Pavly Kačírkovej. Potom sme sa stretli v spoločenskom centre – hospode – na zľňačku pani Ambrúzovej a dohodli na obsadení tímov, rozdelení tém a prevzali podklady.

Na 19:00 bolo nachystané prvé stretnutie s domorodcami na prednášku „Paměť krajiny“ Ing. Jana Skaloše, Phd. z ČZU Praha, ktorý objasnil topografické súvislosti, makro a mikro stopy a dôsledky premeny krajiny v okolí. Študenti pripravili fotografie z obce, na ktorých sme definovali, čo pre nás predstavuje istú kvalitu a čo hodnotíme negatívne. Fotografie mali miestnym „otvoriť oči“ a ukázať na veci, okolo ktorých dennodenne chodia, ale už ich prestali vnímať alebo si na ne zvykli. Aby sme si uvedomili tamojšie stavebné tradície a svojráz, ukázali a komentovali sme tiež fotografie vidieka z iných krajín a regiónov.

PIATOK Deň začal prehliadkou terénu v tímoch a pokračoval intenzívnou prácou zakončenou v neskorých hodinách v hospode. Každý deň bola pre nás i miestnych nachystaná prednáška. V piatok sme sa dozvedeli: Jak to vidí etnograf Mgr. Jan Kačer z MU Brno, ktorý v Šarovech v roku 2010 realizoval výskum. Pozvaný bol aj architekt P. Hurník, aby ukázal podarené verejné priestranstvá vo vidieckom prostredí, ale z účasti sa ospravedlnil.

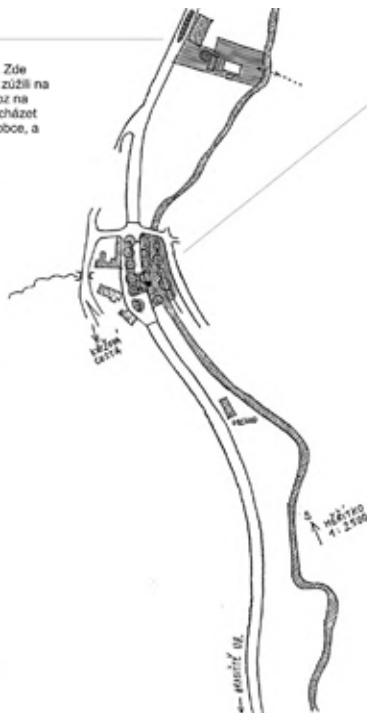
SOBOTA Úderná prezentácia verejnosti a správne vedená komunikácia je veľmi potrebná pre úspech a pochopenie projektu. Na konci pracovného tretieho dňa sme si preto cvične predstavili naše tímové práce. Prezentácie boli nakrúcané, aby sme sa mohli vidieť a v deň „D“ vyvarovať chybám. Taktiež sme získali odozvu od kolegov a mohli ešte projekty vycibriť.

NEDEĽA Občania boli na prezentácie a úvodnú prednášku „Krajina jako hledání domova“ Doc. PhDr. Jaroslava Sedláře CSc. zvolaní, ako vždy, obecným rozhlasom. Keďže sa ešte počas desať minútovej prednášky (ktorá trvala hodinu) finišovali prezentácie a tlačili panely, zaznamenal som z nej len niekoľko svetových diel landscape artu a podivné výrazy v hľadisku. Účasť bola vysoká, napriek tomu, že sa niektorí pozvaní z dediny vyhovorili na omšu v susednej obci.

CENTRUM

Třetí retardér je na zastávce před hospodou. Zde jsme umístili zelený ostrůvek a jízdní pruhy zúžili na 3,5 m. Autobusy tak 23x denně zastaví provoz na jednu minutu a chodci budou bezpečněji přecházet cestu přes ostrůvek. Zastávka je bránou do obce, a proto by zde mohly být vysazeny květiny.

KŘÍŽ U POTOKA

Čtvrtý retardér. Jedná se o místo křížení cest a pokládáme jej za další začátek obce. Je to jediné místo, kde se potok přiklání k cestě. Zde pomyslně vracíme kříž doory k otocové míjnu. Cestu zužujeme na 6,5 m a dvůr uzavíráme alejí stromů. Před křížem bude cesta vydlážděna.

KŘÍŽ U POTOKA

ZPOMALOVACÍ DLAŽBA

STÁVAJÍCÍ OLŠE

ZVĚTŠENÝ CHODNÍK

STÁVAJÍCÍ JABLOŇ

POTOK BŘEZNICE

NOVÁ ALEJ HRUŠNÍ

NOVÉ LÍPY

PŘESUNUTÝ KŘÍŽ

LAVIČKY

NOVÉ JABLOŇ

PATNÍKY

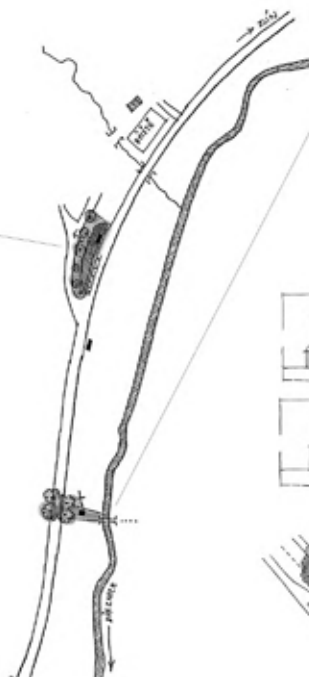
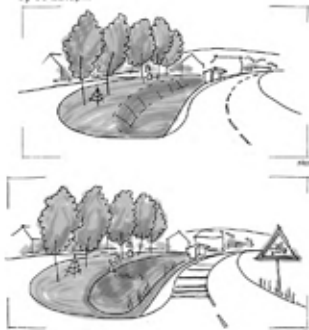
STÁVAJÍCÍ OLŠE

VESNICE - CESTA KONCEPT

Obec Šarovy je vesnice lineárního typu navázaná na jednu cestu. V minulosti byla tato cesta klikatá, nebylo tolik aut, v minulé éře ji ale dopravní inženýři narovnali a rozšířili. Dnes je cesta největším problémem obce. Proto bychom ji chtěli zretardovat.

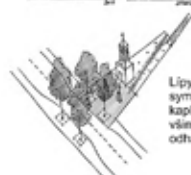
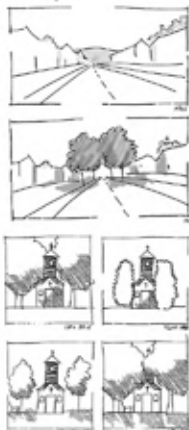
"LALOK"

První retardér: Jako začátek obce, kde se objevuje i chodec, pokládáme místo křížení staré cesty s novou. Použijeme zde zpomalovací pruhy. Prostor je velmi iklýk. V podstatě nic nepotřebuje, jen, že by se zastopil.

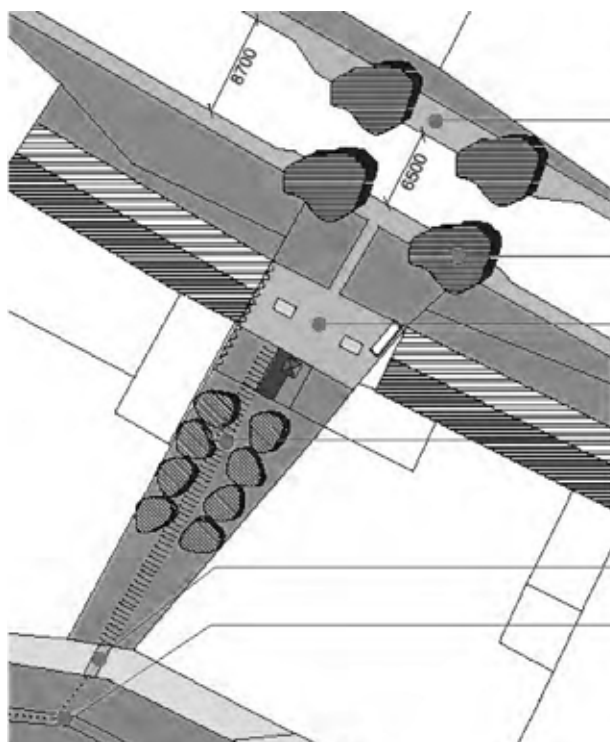
KAPLIČKA

Druhý retardér je psychologický. Cesta je zúžena z 8,7 m na 6,5 m a vysadí na ní čtyři lípy. Při průjezdu obcí se pod lipami změní atmosféra a řidič zpozorní.

Lípy jsou slovanským symbolem a ochraňují kapličku. Chodce si jí lípe všimne, protože se mu odhalí prostor před ní.

KAPLIČKA

ZÚŽENÍ VOZOVKY NA 6,5M
ROZŠÍŘENÍ CHODNÍKU

4 LÍPY - OPTICKÝ "RETARDÉR",
ZDŮRAZNĚNÍ ZAJÍMAVÉHO MÍSTA

VYDLÁŽDĚNÝ PROSTOR PŘED
KAPLIČKOU

KAMENNÁ CESTIČKA AŽ K POTOKU

DŘEVĚNÁ LÁVKA PŘES POTOK
BŘEZNICE - NAPOJENÍ NA STEZKU

VYCHÁZKOVÁ STEZKA VEDOUcí
K HRADU

KRAJINA Ing. Júlíe Horká, Bc. Jan Korčák, Bc. Nina Ličková (FA)

Prvý tím si užil krásne počasie na požíčaných bicykloch. Dostali sa i k jame s piatimi kameňmi, kde stávala tvrdza Šarovy. Hľadali hodnoty a negatíva v okolí. Krajina okolo Šarov je ako román, ktorý prestal dávať zmysel potom, čo z neho vymazali niektoré vety. Vety v románe sú metaforou pre aleje, výhľady, miesta s význačnou hodnotou alebo delené políčka. Kolektívizácia priniesla drastické zmeny, ktoré završuje súčasný nezáujem a nestaranie sa o krajinu. Román sa stále rozvíja o nové línie a prvky ako je skulptúra Kuk, kaplnka, križová cesta, jarabinová a hrušková aleja. Krajina tým priťahuje svojich čitateľov - návštevníkov, užívateľov a návodom na jej ozdravenie je urbanisticko-krajinársky koncept od autorov. Vychádzali z historických i katastrálnych máp, aby vytvorili logickú sieť bodov a línií. Aby natrvalo zabezpečili priestupnosť krajiny, vryli línie ciest do povrchu Zeme vysadením alejí. Fabrika (bývalý kravín) na horizonte by sa dala vtípne zakryť vegetáciou, divokú skládku na vyústení križovej cesty zase pozbierať a miesto zvýznamniť - zobytníť lavičkou, stromom alebo sochou. Navrhli obnovu ovocných alejí a ich doplnenie, čo by mohlo naštartovať zabudnutú sušárnu v obci.

VESNICE – CESTA Ing. arch. Milan Šuška, Petra Hůlová, Bc. Pavel Hude (FA), Veronika Příkrylová (FAVU)

Šarovy sú lineárna obec pozdĺž cesty medzi Uherským Hradiskom a Zlínom. V minulosti bola cesta klukatá a málo frekventovaná, čo pre tento typ osídlenia nepredstavovalo ťažkosti. Cesta sa ale rozšírila a narovнала a súčasne so zvyšujúcou sa motorizáciou čoraz viac degraduje obývatelnosť a bezpečnosť v obci. Keď v roku 2011 žiadali o zriadenie prechodov pre chodcov, dopravná polícia toto neodporučila. Obec sa tak stala obeťou cesty II. triedy. Cestu sme zhodnotili ako najväčší problém. Obec sme preto, v dobrom slova zmysle, chceli „zretardovať“, technickými i psychologickými retardérmi v miestach vstupu do obce, pri kaplnke, spoločenskom centre a starom mlyne, ku ktorému sme vrátili božie muka. Poskytli sme tak odpoveď na štyri nejasné priestory obce s návrhom zastávok či kaplnky.

CENTRUM OBCE Lea Koncerová, Bc. Vít Moler (FA), Pavlína Komoňová (FAVU)

Umiestnenie spoločenského centra pri hospode sa ukázalo strategické nielen počas workshopu, ale i z výsledkov ankety a analýz obce. Obec nemá náves a všetky kultúrno-spoločenské aktivity sú spájané práve s týmto priestorom. Autori predstavili sériu vylepšení, ktoré by sa dali postupne realizovať. Často postačí len vhodne zasadiť dub pri obecnom úrade, vyčistiť priestor pred ním od plôtika, posunúť reklamno-informačnú tabulu, telefónnu búdku a zastrešenie zastávky tak, aby bolo vidieť túto modernú stavbu od architekta Sládečka. Verejný priestor doplnili o atraktívne herné prvky pre mladých i starých, posedenie, pódium, bunker, petanque, komunitný ovocný sad a brod cez potok, ktorým je možné vyšliapať k obľúbeným zbytkom zrúcaniny hradu Šarov. Zážitok z piva vylepší terasa za hospodou, kde ho už aj tak všetci za pekného počasia chodia vypíť a to všetko podporuje koncept prepojenia dediny s krajinou. Projekt vyvolal najväčší záujem a potvrdilo sa, že ide o srdce obce.

ŠATNY Jitka Vančurová, Martina Goluchová, Tamara Dumková (FA), Petr Urválek (FAVU)

Veľká časť práce bola zameraná na hľadanie žiaducej náplne nepoužívaného objektu. Realitou v mnohých dedinách je pokles záujmu o spoločenské vyžitie v obci. To je spôsobené vysokou mobilitou, technologickými výtvarnými domácnosťami a demografickým vývojom. Svoje využitie strácajú budovy škôl, spoločenské sály či kiná. Snahou autorov preto nebolo vytvoriť ďalšie centrum obce, ale miesto pre rekreáciu, čo reflektuje dopyt obyvateľov. Navrhli viacúčelové zariadenie otvorené nie len pre športovcov ale všetkých

obyvateľov. Okrem sauny, šatne, klubovne a verejného WC vymysleli úpravu ihriska a okolia. Nenáročnými úpravami vytvorili z monofunkčnej budovy postavenej v „akcii Z“, modernú architektúru s potenciálom zlepšiť komunitné vzťahy v obci.

MEDIALIZÁCIA MgA. Pavla Kačírková, Pavlína Komoňová, Matěj Řízek, Jana Rinchenbachová (FaVU)

Jednou z úloh, ktorou sa na workshope študenti FaVU zaoberali, bola medializácia. Vznikli tak krátke filmy ako provokatívne nahaté „Night shopping“ na billboardy v centre obce či krátky dokument o workshope a iné, ktoré je možné vidieť na www.jinakrajina.eu.

ZÁVER

Workshop bol z mnohých pohľadov úspešný. Podarilo sa miestnym zapojiť do priebehu. Poskytli sme víziu do budúcnosti i konkrétne riešenie obci o 235 obyvateľov. Študenti si vyskúšali prácu vo vidieckom prostredí a spoluprácu medzi obormi. Keďže každý tím, pracoval na samostatnom zadaní, mohli sme sa vzájomne ovplyvňovať, aby vznikla jednotná vízia pre obec Šarovy. Potvrdil sa workoholizmus študentov FA a na druhej strane, že študenti FaVU potrebujú dostatok času na zažívanie a nasávanie atmosféry. Každopádne výsledky oboch profesií odpovedajú ich zameraniu a boli prijaté veľmi pozitívne. Prezentácie zakončil prof. ak. soch. Jan Ambrúz pozvánkou na výsadbu aleje z hrúšiek ku kaplnke od Pavly Kačírkovej, ktorú organizovalo a zrealizovalo 28.10. občianske združenie Jinákrajina v spolupráci s miestnymi obyvateľmi.

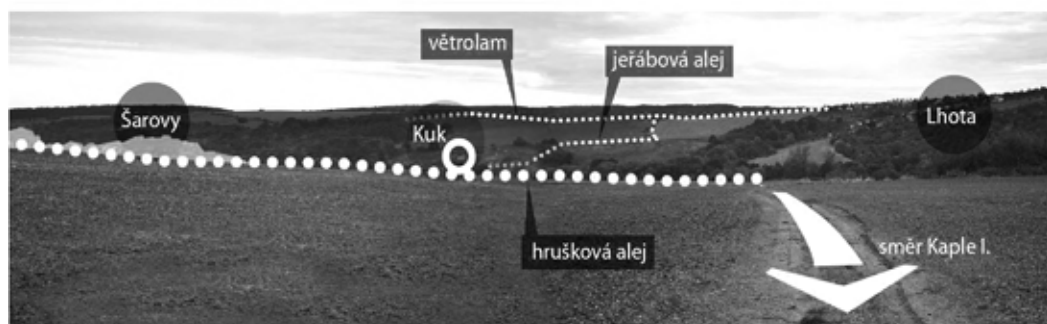
PS:

Mňa v Šarovech zaujali isté paradoxy. Vďaka početným kontaktom s miestnymi som si vypočul a zažil pár smutných aj veselých príbehov. Ako asi všade, aj tu sa medzi sebou milujú a nenávidia. Dozvedel som sa, že Šarovy sú bezbožná dedina, „nikto tu nie je veriaci, a tak je zbytočné zvelebovať priestor pri kaplnke, križu alebo križovej ceste“. Socializmus si tu teda skutočne splnil svoju úlohu. V hospode sme zažili radostný historický okamžik a bujaré zapíjanie narodenia nového občana. Niektorí kritizujú zarastenú križovú cestu, „o ktorú sa obec nemôže starať“, alebo nepochopili modernú kaplnku. Iný zase tieto miesta považujú za najcennejšie v obci.

Do rúk sa mi tiež dostala dvojstránková petícia občanov za odstránenie načierno vysadených stromov: „Pokud byly použité stromy z nejbližší školky, jde o lípu americkou (Tilia americana L.), která nemá s naší státností nic společné ... tyto lípy mají mnohem větší pylová zrna, což pro včely představuje spíše zátěž než užitek ... myslíme také na to, že v obci žijí alergici ... až stromy dorostou, jejich koruny budou přesahovat na soukromé pozemky. Jak jim bude kompenzována zvýšená údržba? Kořeny budou ničit vozovku a listů padající na silnici bude klouzat a může tak dojít k zmaření lidských životů ... představují zvýšené finanční výdaje na údržbu, stromy je potřebné ořezávat a listů zemetat, kdo za to bude zodpovídat?...“ Dozvedel som sa, že: „to takto nejde, všetko musí mať jasné pravidlá, kto sa o to bude starať?“ Jednoducho už nejde len tak vytvoriť pre blaho obce, „čo si kto zaumieni“. O to viac nostalgicko-romantická bola nato nasledujúca konferencia doktorandov v obci Pitín a Hostetín, kde som natrafil na starenku hrabkajúcu lístie z cesty pred svojim domom. Verím že takáto idyla je možné vidieť aj v Šarovech a obyvatelia sa nevzdali zodpovednosti za svoje okolie podľa toho, čo práve nariaďuje zákon či predpisy, a zdravý sedliacky rozum a cit pre krajinu zvíťazí. Možno je takáto predstava o vidieku naivná, ale práve to pokladám za skutočne vidiecke. Preto ma potešilo, že každý tím vo svojom návrhu pre Šarovy počítal s výsadbou nových listnatých stromov.

Ing. arch. Milan Šuška, 10.12. 2011

KRAJINA

PŘED

PO

ŠATNY - EXTERIÉR

**ŠATNY NAVRHOVANÝ
STAV
PŮDORYS
1:50**

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ „JINÁKRAJINA“ VYHLAŠUJE SOUTĚŽ O NEJKRÁSNEJŠÍ
HUMNA, POLE, SAD, ZAHRADU. SOUTĚŽE SE MOHOU ZÚČASTNIT VŠICHNI
VLASTNÍCI POZEMKŮ V KÚ ŠAROVY. ODBORNÁ KOMISE NA PODZIM
LETOŠNÍHO ROKU VYHODNOTÍ NOMINOVANÉ POZEMKY.
ZVEŘEJNĚNÍ VÝSLEDKŮ SOUTĚŽE A SLAVNOSTNÍ PŘEDÁVÁNÍ CEN
PROBĚHNE V SÁLE MÍSTNÍHO POHOSTINSTVÍ ZA ÚČASTI PŘIZVANÝCH HOSTŮ.
www.jinakrajina.eu